Wycieczka nr 065

Z Dreptusiem Traktem Królewskim

Plac Trzech Krzyży

Pierwotnie miejsce to było węzłem traktów prowadzących ze Starej Warszawy (Nowy Świat) do Solca (Książęca), Ujazdowa (Wiejska), Rakowca (Mokotowska) i Grzybowa (Bracka). Pierwsze próby jego uporządkowania pochodzą z XVIII w. W latach 1724-1731 król August II przeprowadził Drogę Kalwaryjską nazwaną później Al. Ujazdowskimi; u początków drogi na rozstaju król kazał ustawić dwa pozłacane, stojące do dziś, krzyże. W 1752 r. Komisja Brukowa marszałka Franciszka Bielińskiego doprowadziła do tego miejsca bruk i na pamiątkę tego Bieliński zlecił wystawienie w 1756 r. figury św. Jana Nepomucena. Przed rokiem 1787 plac uregulowano. Został wtedy obudowany, m.in. stojącym do dziś pałacykiem Dominika Merliniego, obszernym domem między Al. Ujazdowskimi a Mokotowską oraz mniejszymi drewnianymi domami. Plac otaczały ogrody. W 1787 roku plac został uznany za plac publiczny i urządzono na nim targowisko. W 1817 r. plac rozszerzono. Na uzyskanym miejscu stanął w latach 1818-1826 kościół św. Aleksandra. W 1831 r. cały plac wybrukowano. W latach 1845/1846 staraniem ks. Jakuba Falkowskiego wzniesiono Instytut Głuchoniemych. W tym czasie plac nazwano placem Złotych Krzyży. Ok. 1881 r. plac przecięły tory tramwaju konnego. Przy okazji rozbudowy kościoła (1886-1894) założono skwer i placowi nadano urzędową nazwę pl. Aleksandra dla uczczenia cara Aleksandra I. Obecna nazwa została nadana placowi ok. 1919 r. W czasie powstania warszawskiego spłonęła większość kamienic i zburzony został kościół, ocalał tylko dom między Alejami a Mokotowską. Po wojnie odbudowa objęła przede wszystkim Instytut Głuchoniemych, kamienicę nr 18 oraz kamienicę Krzemińskiego (przy zbiegu z Żurawią), którą zrekonstruowano, nawiązując do stylu corazziańskiego. W latach 1947/1948 wzniesiono gmach Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego (PKPG). Odbudowano także kościół św. Aleksandra, przywracając mu jego pierwotną sylwetkę.

Do przejścia: 2,4 km
Do odwiedzenia: 23 PK

Na mapie czerwonymi okręgami zaznaczono punkty kontrolne (PK). Do każdego z nich zadano pytanie. Odpowiedzi na pytania, jako potwierdzenie przebycia trasy, należy dostarczyć do organizatora.

Opracowanie trasy: Dariusz Mazurek
Kreślenie mapy: Dariusz Mazurek
Tekst na podstawie: *„Ulice i place Warszawy” Eugeniusz Szwankowski, Wydawnictwo Naukowe PWN SA*

Aktualność: maj 2025 r.
wersja 1.2

Z Dreptusiem Traktem Królewskim/Plac Trzech Krzyży

PK 1	Rondo Charles'a de Gaulle'a. Przemyślenia pewnego drzewa. ***Brzoza nie przestaje być brzozą, jeżeli obok rośnie… co?***
PK 2	Pomnik Partyzanta. Cokół pomnika został wykonany z granitu pochodzącego ze zniszczonego mauzoleum marszałka Paula von Hindenburga w Stębarku koło Olsztynka. ***Na jaki rok wskazuje lufa karabinu?***
PK 3	Pomnik Charles'a de Gaulle'a odsłonięty 15 maja 2005 r. Warszawski posąg jest kopią pomnika odsłoniętego w 2000 roku w Paryżu przy Polach Elizejskich. ***Ile organizacji i instytucji patronowało, wg inskrypcji, budowie pomnika?***
PK 4	Centrum Bankowo-Finansowe. Pierwotnie mieściła się tutaj siedziba Komitetu Centralnego PZPR, stąd budynek zwano Domem Partii lub Białym Domem. Dziedziniec wewnętrzny. ***Ile ozdobnych lamp wisi wzdłuż zaznaczonej ściany?***
PK 5	Modernistyczny gmach Centrali Banku Gospodarstwa Krajowego wzniesiony w latach 1928–1931. Tablica pamiątkowa. ***Jakie dwa słowa wypisano dookoła orła?***
PK 6	Kamienica z 1912 r. Przed wojną mieściła się tutaj m.in. restauracja Varsovie. Po wojnie w oficynie tego domu działał znany zakład optyki precyzyjnej. ***Kto go prowadził?***
PK 7	Kamienica z 1913 r. projektu Juliusza Nagórskiego wzniesiona dla Edwarda Natansona – przedwojennego bankiera i przemysłowca. ***Jakiego pseudonimu używał mieszkaniec kamienicy, Honorowy Obywatel m.st. Warszawy?***
PK 8	Kamienica Kazimierza Natansona wybudowana w 1883 r., przebudowana w latach 1913–1914 wg projektu Józefa Czerwińskiego i Wacława Heppena dla Wiktora Bychowskiego. ***Jaka słynna postać mieszkała tutaj w latach swojej młodości?***
PK 9	Neogotycki dom probostwa św. Aleksandra z pocz. XX w. ***Jaką funkcję pełnił w Nuncjaturze Apostolskiej Giovanni Battista?***
PK 10	Gmach Instytutu Głuchoniemych. Instytut powstał w 1817 r. z inicjatywy ks. Jakuba Falkowskiego. Początkowo mieścił się on na terenie UW w Pałacu Kazimierzowskim, a w latach 1820-1827 w domu sióstr wizytek przy Krakowskim Przedmieściu. ***Honorową Obywatelką jakiego państwa została upamiętniona tablicą druhna?***
PK 11	Nowoczesny, pięciogwiazdkowy hotel Sheraton wzniesiony w l. 1994-1996. W czasie okupacji w tym miejscu działało kino Apollo. ***Jak miał na imię Kazik?***
PK 12	Pomnik Wincentego Witosa (1874-1945) polityka, działacza ruchu ludowego, trzykrotnego premiera Rzeczpospolitej Polskiej. ***Kto wystawił pomnik temu wielkiemu synowi polskiej wsi?***
PK 13	Kamienica Karszo-Siedlewskich z końca XIX w., zwana także, po dokonanej współcześnie przebudowie na biurowiec, Domem Dochodowym o Trzech Frontach. W jego podwórzu mieściła się pierwotnie destylarnia wódek. ***Plutonem dyspozycyjnym jakiego odcinka byli żołnierze batalionu?***
PK 14	Przed wojną stały tutaj parterowe budynki, które w latach 70. XX w. rozebrano, aby zrobić miejsce pod budowę wieżowca z wielkiej płyty. ***Jaki „czas" wskazuje zegar?***
PK 15	Budynek Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego. Monumentalny gmach nawiązujący do reprezentacyjnej architektury lat 30. był pierwszym po wojnie budynkiem w Warszawie zrealizowanym z prefabrykatów. ***Wokół czego buduje się wspólnotę narodową?***
PK 16	Kościół św. Aleksandra zbudowany w stylu klasycystycznym wg proj. Chrystiana Piotra Aignera na cześć cara Aleksandra I. ***W którym roku zdecydowano o rozebraniu dzwonnicy?***
PK 17	Plac Trzech Krzyży. Nazwę tę nadano placowi dopiero w 1919 r. ***Jaki nietypowy zakaz umieszczono na latarni?***
PK 18	Neorenesansowa kamienica Juliana Fuchsa „Pod Gryfami" wzniesiona dla właściciela znanej fabryki czekolady i cukierków. ***Gdzie funkcjonowało gimnazjum w latach 1916-1918?***
PK 19	Budynek „Liberty Corner" wzniesiony w miejscu, gdzie znajdował się Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk. Od połowy 2004 roku jego część od strony ul. Brackiej zajmuje Polska Agencja Prasowa. ***Jaka praca to czyste niewolnictwo?***
PK 20	Kamienica Józefa Skibińskiego, w podwórku zachował się grób powstańczy Antoniego Godlewskiego „Antka Rozpylacza". ***Kto zaprojektował ten dom?***
PK 21	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Grupa tablic pamiątkowych. ***Dla kogo z upamiętnionych zawsze najważniejszy był los zwykłych ludzi?***
PK 22	Skwer Wolnego Słowa z pomnikiem Memoriał Wolnego Słowa, upamiętniającym podziemny ruch wydawniczy w czasach PRL-u. ***Jak brzmi trzecie słowo w trzecim rzędzie, licząc od góry na szklanej tablicy?***
PK 23	Najbardziej luksusowy dom handlowy w Warszawie. ***Jak mówią Adama mistrzowie?***

Odpowiedzi należy przesłać na e-mail: trip.poczta@onet.pl lub za pomocą formularza.

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych, tzw. RODO), przesyłający wyraża zgodę na publikację na liście osób, które przebyły trasę na stronie internetowej http://dreptuś.pl